

Sygnatura akt XII C 1831/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 11 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący:SSO Ewa Hoffa

Protokolant:Starszy sekretarz sądowy K. T.

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa W. R. /PESEL: (...)/

przeciwko W. P. /PESEL: (...)/

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

I. Pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy, a mianowicie wyrok Sądu Okręgowego wP. z dnia 9 września 1999 r. wydany w sprawie XII C (...) z klauzulą wykonalności nadaną postanowieniem Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 18 sierpnia 2000 r. w sprawie I ACa (...) i to w zakresie świadczenia głównego w kwocie 2000 zł, odsetek ustawowych do dnia 31 grudnia 2011 r. włącznie i kosztów postępowania w obu instancjach w łącznej kwocie 5608,20 zł.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4117 zł /cztery tysiące sto siedemnaście złotych/ natomiast nie obciąża pozwanego pozostałymi kosztami sądowymi.

/-/ E. H.

Sygn akt XII C 1831/14/3

UZASADNIENIE

Powód, W. R., wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego- wyroku Sądu Okręgowego w P.z 9 września 1999 r. w sprawie XII C (...)zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nadaną przez Sąd Apelacyjny wP. z dnia 18 sierpnia 2000 r. w sprawie I ACa(...) w części a mianowicie co do należności głównej, odsetek ustawowych liczonych do dnia 31 grudnia 2011 r., oraz wymagalnych kosztów sądowych /k.9/ .

Domagał się też zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych /k. 1 i 2/.

Pozwany, W. P., wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych /k. 100/. Wskazał też, że uwzględnienie zarzutu przedawnienia jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego /k.150/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W wyroku Sądu Okręgowego w P. z 9 września 1999 r. w sprawie XII C(...) zasądzona została od W. R. na rzecz W. P. kwota 20.000 zł z odsetkami ustawowymi za czas opóźnienia i kosztami postępowania w kwocie 3574 zł /k. 227 dołączonych akt XII C (...)- wyrok, k.230- 235 uzasadnienie/.

Sąd II instancji wyrokiem z dnia 25 maja 2000 r. oddalił apelację W. R. i zasądził od niego na rzecz W. P. kwotę 1500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję odwoławczą /k.291- 293- wyrok z uzasadnieniem/. Wydał też uprawnionemu tytuł wykonawczy wysłany dnia 18 sierpnia 2000 r. /k.298v w/w akt/.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego i wniosku wierzyciela toczyło się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Rewiru I przy Sądzie Rejonowym w P. J. W. pod sygnaturą (...).

Postępowanie to zostało umorzone postanowieniem z dnia 31 grudnia 2001 r. ze względu na stwierdzenie bezskuteczności egzekucji /k.16- kserokopia postanowienia/.

Po upływie okresu archiwizacji akta zostały zniszczone /k. 105- pismo Komornika z 18.06.2015 r./, więc przeprowadzenie dowodu z nich nie było możliwe.

Pozwany nie zaskarżył skutecznie w/w postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego /bezsporne/.

Dnia 20 kwietnia 2002 r. zawarł z J. R.- bratem dłużnika umowę zatytułowaną „umowa wstępna” w której J. R. zobowiązał się przenieść na rzecz wierzyciela swojego brata prawo własności działki o powierzchni 1500 m² tytułem spłaty długu W. R. po wydzieleniu geodezyjnym tej działki z większej nieruchomości.

Umowa nie została zawarta w formie aktu notarialnego więc nie dawała podstaw do wystąpienia z jakimkolwiek roszczeniem o przeniesienie własności.

Z treści umowy nie wynika też, że J. R. przejął dług swego brata.

Zawarcie tej umowy nie stanowiło przerwy biegu przedawnienia, ani nie skutkowało zawieszeniem jego biegu.

Mimo, że bracia R., ani J. R. nie podjęli żadnych czynności dotyczących wydzielenia działki, ani przeniesienia na rzecz wierzyciela udziału we współwłasności nieruchomości odpowiadającego proporcji obszaru działki w stosunku do własności nieruchomości wierzyciel był bezczynny i nie prowadził postępowania egzekucyjnego.

Wniosek o wszczęcie takiego postępowania złożył dopiero 2 stycznia 2012 r. /k.2 akt KM 11/12 Komornika P. B./, a postępowanie nie zostało wszczęte ze względu na niezuzupełnienie braków formalnych.

Następnie do tegoż Komornika złożył wniosek z 24 grudnia 2012 r. przekazany według właściwości /dokumenty w aktach (...) na podstawie którego prowadzone było postępowanie egzekucyjne pod sygnaturą (...) przez Komornika K. C. działającego przy Sądzie Rejonowym P. (...) wP..

Postępowanie to zostało zawieszono po uprawomocnieniu się postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia wydanemu w sprawie XII Co (...) Sądu Okręgowego w P. /k. 25- 27- kserokopia postanowienia/.

Z końcem 2011 r. upłynął termin przedawnienia roszczenia głównego, roszczeń akcesoryjnych /odsetek za opóźnienie/ do tej daty wymagalnych, a także kosztów postępowania zasądzonych wyrokami sądów obu instancji z kosztami sądowymi dotyczącymi pozyskania tytułu wykonawczego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wymienionych dowodów z dokumentów.

Za wiarygodne Sąd uznał zgromadzone w sprawie w/w dokumenty urzędowe, albowiem zostały one sporządzone przez właściwe ku temu organy i w granicach ich kompetencji. Analizując w/w umowę między pozwanym, a J. R.- dokument prywatny Sąd uznał, że stanowi ona dowód jedynie tego, iż osoby, które ją podpisały złożyły oświadczenie o treści zawartej w dokumencie.

Zeznaniom świadka J. P. – brata powoda /k. 163- 165/ i zeznaniom stron /k. 153- 155- zeznania powoda, k.155- 156 i 90- 91- zeznania pozwanego sąd dał wiarę w takiej części w jakiej nie były sprzeczne ze sobą i z dokumentami przyjętymi za podstawę ustaleń.

Świadek J. R. skorzystał z prawa odmowy zeznań /k.99/ natomiast świadkowie M. B. i J. B. zawnioskowani przez pozwanego /k.106/ nie byli obecni przy jakichkolwiek czynnościach istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wobec czego, po przesłuchaniu stron sąd oddalił wnioski o dowód z ich zeznań /k.156/.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą prawną roszczenia powoda jest art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Powództwo przeciwegzekucyjne, przewidziane w art. 840 k.p.c. (tzw. powództwo opozycyjne) jest środkiem merytorycznej obrony przed egzekucją, przysługującym dłużnikowi. Jego podstawą jest zasadność i wymagalność obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym. Jeżeli tytuł egzekucyjny (prawomocne orzeczenie sądu lub referendarza sądowego) korzysta z powagi rzeczy osądzonej podstawą powództwa może być zdarzenie, które nastąpiło po powstaniu tytułu egzekucyjnego albo po zamknięciu rozprawy, po której wydano tytuł egzekucyjny, na skutek którego zobowiązanie objęte tytułem wygasło. Są to wszelkie zdarzenia wywołujące taki skutek na gruncie prawa cywilnego materialnego (np. spełnienie świadczenia, potrącenie, odnowienie, przyjęcie innego świadczenia przez wierzyciela w zamian za objęte tytułem, niemożność świadczenia, zwolnienie z długu). Podstawą powództwa opozycyjnego mogą być także zdarzenia, z nastąpieniem których zobowiązanie objęte tytułem nie może być egzekwowane (np. przedawnienie, odroczenie terminu spełnienia świadczenia, rozłożenie świadczenia na raty).

Istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Powództwo to nie prowadzi jednak do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem sądowym. Celem powództwa opozycyjnego jest pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, a nie podważenie treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Przedmiotem sporu jest zatem wykonalność tytułu wykonawczego. Zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpatrywana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia sądowego.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że

powód powoływał się na przedawnienie roszczenia stwierdzonego wyżej opisanymi prawomocnymi wyrokami sądowymi z upływem 10 lat od ich uprawomocnienia się, a więc nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane.

Zgodnie z art. 125 § 1 k.c. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Dotyczy to zarówno roszczeń podlegających krótszym terminom przedawnienia, jak i roszczeń ograniczonych terminami zawitymi. Nie dotyczy to jedynie stwierdzonych w powyższy sposób roszczeń o świadczenia okresowe należne w przyszłości, które podlegają właściwemu im przedawnieniu trzyletniemu. Art. 125 k.c. nie wskazuje początku biegu przewidzianego w nim terminu przedawnienia. Odwołując się do brzmienia art. 124 § 2 k.c., stanowiącego, iż w razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone uznaje się, że zdarzeniem wyznaczającym początek biegu terminu przedawnienia przewidzianego w art. 125 § 1 k.c. jest uprawomocnienie się orzeczenia.

Z kolei zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Zgodnie natomiast z art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. Istotą przerwania biegu przedawnienia jest zatem to, że termin przedawnienia przestaje upływać z chwilą zaistnienia okoliczności powodującej przerwę i nie biegnie (w sytuacji opisanej w art. 124 § 2 k.c.) przez cały czas jej trwania, a nadto, po ustaniu tej okoliczności termin przedawnienia biegnie od początku, w całej swej długości, tak jakby wcześniej nie upłynęła żadna jego część. Przerwanie biegu przedawnienia może nastąpić w wyniku dokonania przez dłużnika lub

wierzyciela oznaczonej w ustawie czynności. Powoduje ono taki skutek, że dotychczasowy bieg przedawnienia zostaje zniesiony.

Zarówno w orzecznictwie jak i w literaturze utrwalony jest pogląd, że złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności przerywa bieg przedawnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2004 r. wydany w sprawie II CR 276/2004, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r. wydana w sprawie III CZP 101/2003). Bieg terminu przedawnienia przerywa także złożenie do komornika wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego względem dłużnika i prowadzenie postępowania egzekucyjnego w oparciu o ten wniosek.

Wyrok wydany przez Sąd Okręgowy w P. w sprawie o sygnaturze XII C(...) i wyrok Sądu Apelacyjnego z 25 maja 2000 r. uprawomocniły się z dniem 25 czerwca 2000 r. i od tego czasu rozpoczął bieg 10-letni termin przedawnienia dla roszczeń objętych tymi wyrokami kwoty 20.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 sierpnia 1991 r. do dnia zapłaty i kwot zasądzonych w tych wyrokach tytułem kosztów postępowania.

W dniu 29 listopada 2000 r. pełnomocnik W. P. wniósł o nadanie klauzuli wykonalności obu wyrokom. Spowodowało to przerwanie biegu przedawnienia. Klauzulę wykonalności nadano 18 listopada 2000 r. i od tego terminu 10-letni termin przedawnienia rozpoczął swój bieg na nowo.

Na podstawie tego tytułu wykonawczego i wniosku wierzyciela toczyło się postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Rewiru I przy Sądzie Rejonowym wP. J. W. pod sygnaturą(...). Postępowanie to zostało umorzone postanowieniem z dnia 31 grudnia 2001 r. ze względu na stwierdzenie bezskuteczności egzekucji /k.16- kserokopia postanowienia/.

W toku tego postępowania miała więc miejsce kolejna przerwa biegu przedawnienia do dnia 31 grudnia 2011 r. kiedy postępowanie w sprawie (...) umorzono wobec bezskuteczności egzekucji., a bieg ten rozpoczął się na nowo od dnia 1 stycznia 2012 r., Oznacza to, że od tej daty należy liczyć 10-letni termin przedawnienia., który upłynął z końcem dnia 31 grudnia 2011 r.

Kolejne postępowania egzekucyjne były wszczynane już po upływie tego terminu skoro wniosek w sprawie (...) został złożony dnia 2 stycznia 2012 r. /prezentata na k.2 tych akt/, ze względu na braki formalne postępowanie nie było wszczęte, a wniosek został zwrócony zarządzeniem z dnia 24 lutego 2012 r. ze względu na nieusunięcie braków formalnych /k.2 tych akt/.

Brak jest podstaw do zastosowania art. 5 k.c. skoro pozwany w okresie pozyskania tytułu wykonawczego i dalszych czynności związanych z egzekucją roszczenia prowadził działalność gospodarczą, brał udział w obrocie prawnym i dysponował środkami umożliwiającymi zasięgnięcie porad, lub porady prawnej.

Ponieważ między zawarciem wyżej opisanej „umowy wstępnej /przeniesienie własności/” z 20 kwietnia 2002 r., a złożeniem dnia 2 stycznia 2012 r. wniosku o wszczęcie kolejnej egzekucji minęło prawie 10 lat w czasie których pozwany nie uczynił nic, aby swe roszczenie egzekwować mimo, że nie było przeszkód do takiej egzekucji nie ma podstaw do oceny, że powoływanie się powoda na przedawnienie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Na podstawie art. 125§ 1 k.c. sąd orzekł więc jak w punkcie I wyroku /sprostowanego postanowieniem z 8 marca 2016 r./.

Na podstawie art. 102 k.p.c. sąd obciążył pozwanego kosztami sądowymi w takim zakresie w jakim zostały one dotąd uiszczone i zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 4117 zł obejmująca koszty sądowe w kwocie 500 zł i koszty zastępstwa procesowego powoda w kwocie 3617 zł.

/-/ E. H.